

ВІД ОБОРОНИ ДО РОЗВИТКУ: ВНЕСОК ТОВ «УКРАЇНСЬКА БРОНТЕХНІКА» В ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито діяльність ТОВ «Українська бронетехніка» та визначено основні пріоритетні напрями та їх внесок у розвиток вітчизняної економіки.

Ключові слова: оборона, розвиток, економіка, виробництво, техніка.

Abstract

The activities of Ukrainian Armoured Vehicles LLC have been studied, and the main priority areas and their contribution to the development of the domestic economy have been identified.

Keywords: defence, development, economy, production, technology.

Вступ

Підприємство ТОВ «Українська Бронетехніка» є досвідченим виробником оборонної продукції, що пріоритетно забезпечує потреби Збройних Сил України. Підприємство випускає спеціалізовані броньовані автомобілі ВАРТА для транспортування особового складу, а також розробляє та виробляє іншу оборонну продукцію як для українського, так і для міжнародних ринків. Спектр діяльності компанії охоплює виробництво спеціалізованої броньованої техніки, санітарних автомобілів, польових кухонь, а також обладнання для польових військових частин та артилерії.

3 лютого 2022 року, після початку повномасштабного російського вторгнення, компанія продемонструвала вражаюче зростання, ставши, за даними New York Times, найбільшим приватним постачальником озброєння для українського Міноборони. Її річні продажі злетіли з \$2,8 млн до \$350 млн. Після короткої перерви, пов'язаної з початком вторгнення, компанія швидко відновила та розширила виробництво, зосередившись на мінометах калібрів 60 мм (МП-60), 82 мм (УПК-82) та 120 мм (МП-120). До кінця серпня 2023 року Збройні Сили України отримали понад 600 одиниць цієї продукції, що фінансується як державними, так і волонтерськими коштами. Окрім мінометів, компанія, у партнерстві з країнами НАТО, виготовляє 60-мм та 120-мм міни, а також 122-мм боеприпаси для гаубиць Д-30 та САУ 2С1 «Гвоздика». Також триває виробництво та модернізація броньованих автомобілів «Новатор». Цікаво, що розробка самохідного міномета «Смерека» була заморожена. Генеральний директор В. Бельбас пояснив це зміною тактики війни, зазначивши, що "20-30 звичайних мінометів є більш корисними, ніж один самохідний міномет" в умовах позиційної боротьби [1-4].

Результати дослідження

Відносно швидко ТОВ «Українська бронетехніка» масштабувалась в одного з ключових вітчизняних виробників зброї. За пару років підприємство пройшло шлях від сотень мільйонів доходу до десятків мільярдів. Наразі компанія працює над 30 різними проектами.

Основною продукцією ТОВ «Українська бронетехніка» є автомобілі:

- СБА «Варта» — броньований автомобіль з колісною формулою 4x4 на шасі вантажівки МАЗ-5434. Автомобіль має захист від бронебійних куль 7,62×39 мм, має V-подібне днище, витримує підриг міни потужністю 6 кг у тротиловому еквіваленті. Маса — 17,5 т. Також є Медична Варта", це спеціалізований броньований автомобіль. Може модифікуватися як автомобіль для перевезення особового складу, командно-штабна машина, санітарний автомобіль для евакуації поранених та самохідна мінометна установка [3].

- СБА «Новатор» — броньований автомобіль з колісною формулою 4x4 на шасі позашляховика Ford F-550. Автомобіль має захист від звичайних куль калібру 7,62 мм, днище витримує підриг двох ручних гранат типу РГД-5. Повна маса — 9 т.

- «Варта-Редут» — броньований автомобіль типу MRAP на шасі вантажівки ЗІЛ-131. Був

представлений в 2016 році на виставці «Зброя та безпека» [5].

На сьогодні конструкторські роботи не припиняються на підприємстві і постійно вдосконалюються. Наразі спеціалісти працюють над полегшенням машини: шукають альтернативні матеріали та тестують різні конфігурації шасі. Нові виклики на полі бою породжують нові моделі машин. З метою перевезення більшої кількості людей з небезпечних територій ТОВ «Українська бронетехніка» за ініціативи кількох замовників створила збільшену версію машини "Новатор" на десять місць. Початкова версія вмещувала лише п'ять осіб. Також підприємство планує представити і новий МРАП на заміну "Варті". Останню припинили випускати через потребу в білоруських деталях. За словами директора В.Бельбаса, нова "Варта" носитиме інше ім'я, буде легшою, матиме можливість встановлення зброї більшого калібру та не міститиме деталей з держав-агресорів [1].

Не відстає від конкурента й НВО "Практика". У ЗСУ є відчутний дефіцит спеціалізованої техніки для медичної евакуації, тому компанія розробила і спільно з Мінстратегпромом випробувала нову медичну евакуаційну машину на базі сучасного "Козака-7". Також компанія планує заповнити дефіцит техніки для гуманітарного розмінування. Україні ще довго доведеться розмінувати поля від російських снарядів, а для цього потрібно багато броньованої техніки. На одному з публічних заходів "Практика" представила низку рішень для різних етапів розмінування. Закупівля державою сучасніших зразків українських броньованих автомобілів дозволить компаніям розвивати технології та зробить їх більш конкурентними на світовому ринку. Поки що експорт зброї закритий, однак в кулуарах розмови про його відкриття ведуться.

Відзначимо основні види діяльності ТОВ «Українська бронетехніка»:

- виробник найбільшої кількості різних видів військової техніки та боєприпасів у приватній частині вітчизняного ОПК;
- значна частина діяльності «Української бронетехніки» - це робота як компанії-спецімпортера, а саме співробітники працюють на світовому ринку, шукають зброю, необхідну для Сил оборони, та постачають військовим, беручи комісію за роботу та логістику. Цю нову для себе нішу компанія відкрила на початку великої війни. Поява таких фірм була необхідною для спротиву ворогу, адже спецімпортери – це колишні експортери, які мають досвід та зв'язки на світовому ринку і знали де шукати зброю за вигідними цінами. Це незамінний ресурс в умовах тогочасної інституційної неспроможності Міноборони самотужки проводити великі закупівлі. До того ж Україні притаманні постійні кадрові перестановки у ключовому військовому відомстві, що не дозволяло накопичити досвід у міжнародних закупівлях та почати ефективно працювати;
- запропоновано броньований автомобіль "Новатор", який має попит у Силах оборони та займає стабільне місце на ринку. З 2022 року обсяги виробництва цієї моделі зростали, але десь з 2025 року вийшли на плато. З початку великої війни військовим передали близько 1000 цих машин. За словами Бельбаса, один "Новатор" зараз коштує від 13 до 15 млн грн, залежно від комплектації. Суттєвого зростання обсягів виробництва цієї моделі у 2026 році компанія не очікує [3];
- великий виробник артилерії, компанія виробляє міномети різних калібрів: 120 мм, 82 мм, 60 мм. Держава продовжує їх замовляти, мова йде про близько 1000 одиниць на рік кожного калібру;
- разом зі своїми підрядниками випускає мінометні міни. На початку великої війни це був лише імпорт, потім – спільне виробництво з іноземними партнерами, а далі – поступовий перехід на власне виробництво зі збільшенням рівня локалізації;
- модернізоване виробництво дронів;
- вихід на світовий ринок з презентацією вітчизняної продукції на ключових світових виставках. Одна з останніх – World Defence Show у Саудівській Аравії, на якій було презентовано САУ "Богдана", машини "Варта-2", НРК Protector та дрони компанії;
- готовність почати продаж цієї техніки, яку не зможе профінансувати держава або партнери для Сил оборони тощо [3-5].

ТОВ «Українська бронетехніка» у 2025 році виділила на благодійну допомогу понад 78 мільйонів гривень і сплатила рекордні податки - 1,3 мільярди гривень. Кожна гривня з цієї суми — це інвестиція в зброю та техніку, яку отримує українське військо. І це також свідчить, що підприємства ВПК є опорою для економіки, і важливо, щоб держава була партнером та створювала умови для подальшого зростання оборонки» - зі слів В. Бельбаса [3]. «Понад 78 мільйонів гривень у 2025 році ТОВ «Українська бронетехніка» направила на благодійну допомогу. Ліва частина цієї суми – на підтримку військових, зокрема на поставку озброєння, майна та обладнання. Частина коштів також направлено

на підтримку та оздоровлення дітей, з родин військових, які пропали безвісти або загинули». Як свідчать дані аналітичної системи Опендатабот, ТОВ «Українська бронетехніка» у 2025 році підтвердила статус найбільшого приватного виробника галузі .

Висновки

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що ТОВ «Українська бронетехніка» відіграє ключову роль у стимулюванні економічного розвитку України в умовах війни. Діяльність підприємства, що охоплює виробництво дронів, техніки та благодійну підтримку, демонструє його значний внесок в обороноздатність країни та соціальну відповідальність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Козаки» йдуть. Як у конкуренції двох приватних компаній народилися українські броньовики». Економічна правда (2024). URL: <https://pravda.com.ua/publications/2024/02/26/710388/> (дата звернення 02.03.2026)
2. Недилько К. Хто та скільки постачає зброї Україні, яка опинилася в епіцентрі ринку озброєнь. (2025) URL: <https://protect.comments.ua/ua/article/2025/ukraina--naybilshiy-importer-zbroi-u-sviti-yaki-kraini-ta-skilki-postachayut-zbroyu-nashiy-derzhavi-763938.html> (дата звернення 02.03.2026)
3. Від дронів до артилерії. Як працює одна з найбільших збройних компаній "Українська бронетехніка". Оборонка. URL: <https://oboronka.mezha.ua/ukrajinska-bronetehnika-yak-pracyuye-odin-z-naybilshih-ukrajinskih-virobnikiv-zbroji-308845/> (дата звернення 04.03.2026)
4. Хованки від ракет, російські шпигуни і багато української зброї. Інтерв'ю з директором "Української бронетехніки" Бельбасом (2023). Економічна правда. URL: <https://pravda.com.ua/interview/2023/12/21/707951/> (дата звернення 04.03.2026)
5. В Україні розробили ще один броневантажівник "Варта-Новатор". URL: <https://web.archive.org/web/20180102034740/http://autoconsulting.com.ua/article.php?sid=40399> (дата звернення 04.03.2026)

Самофалова Марія Олексіївна — доктор економічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, e-mail: marija.samofalova@gmail.com

Кілівник Сергій Сергійович — студент групи ЕК2263, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kilivnikserega1206@gmail.com

Samofalova Mariia, Doctor of Economic Sciences, docent, docent of the Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, marija.samofalova@gmail.com

Kilivnyk Serhiy, student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, kilivnikserega1206@gmail.com